

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget
Ekspedisjonskontoret
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
201101572-/NOB

Dato
15.12.2011

Svar på Spm. nr 410 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Arve Kambe - Om alternative løsninger til markedsreguleringen

Jeg viser til spørsmål nr. 410 til skriftlig besvarelse oversendt fra Stortingets presidentskap. Spørsmålet er reist i brev av 07.12.11 fra stortingsrepresentant Arve Kambe. Spørsmålet lyder som følger:

"Det er bred enighet om at Tine har sviktet sin jobb som markedsregulator i 2011 ettersom smørmangelen er vedvarende. Tine har ikke økt kvotene for melkebondene, ikke bedt om økt import eller brukt overproduksjonsavgiften som virkemiddel før det var for sent. I 2011 opplever vi tomme butikkhyller for et hverdagsprodukt. Tine er suverent største aktør og har monopol på rollen som markedsregulator. Synes statsråden at ordningen fungerer prikkfritt eller vil han se på andre løsninger og alternativer for et velfungerende marked?"

Vi er i en situasjon hvor det mangler smør i norske dagligvarebutikker. Årsaken til denne situasjonen er både økt etterspørsel og lavere produksjon på grunn av dårlig vær.

Myndighetene har grepet inn gjennom å sette ned tollene på smør for å legge bedre til rette for import og å suspendere overproduksjonsavgiften innenfor kvotesystemet slik at melkeproduksjonen kan øke inn i 2012.

Jeg mener at Tine har reagert alt for seint i denne saken, og de har heller ikke gitt myndighetene relevant og oppdatert markedsinformasjon tidsnok. Vi snakker derfor først og fremst om at det er utført dårlig faglig og operativt håndverk i dette konkrete tilfellet.

Markedsreguleringen i norsk jordbruk har gjennomgående blitt kritisert på grunn av

periodevis og varierende overskudd av matvarer, og kostnader med disponering av slike overskudd. Dette har også vært tilfellet for smør. Det er 30 år siden sist det ble importert vesentlige mengder smør til Norge. Jeg mener det er lite tjenlig å diskutere markedsreguleringen som system ut fra en enkeltstående hendelse, slik vi nå har.

Jeg vil også peke på at systemet som sådan har fungert gjennom å åpne for import til redusert toll og legge til rette for økt produksjon av melk, selv om dette skjedde for seint slik jeg har pekt på foran.

Alle aktører innenfor industri og handel m.fl. som selv ønsker det, kan importere smør til Norge, både til ordinær tollsats og til den nå nedsatte satsen. Ut fra den offentlige debatten finner jeg grunn til å påpeke dette. Tine som markedsregulator i Norge har naturligvis ikke noe "monopol" når det gjelder å importere.

At det ikke er smør av egnet kvalitet tilgjengelig for import er årsaken til at det nå tar lengre tid før butikkhyllene fylles. Likeledes er det heller ikke gjort over natta å øke melkeproduksjonen på eksisterende produksjonsapparat. Heller ikke dette gir, etter min mening, grunnlag for å vurdere alternativer for markedsreguleringen.

Markedsregulering handler om å balansere det norske markedet. Jordbruket har det økonomiske ansvaret for overproduksjon gjennom å bære pristap ved overproduksjon og innbetale omsetningsavgift for å dekke reguleringstiltak. Dette er et effektivt system. Markedsreguleringen skal bidra til å unngå overproduksjon, mangel på produkt bøtes på gjennom import.

Ordnete markedsforhold er til gunst både for forbrukerne og bonden ved at den gir stabile forhold på matmarkedet. Det har vi sett de seinere årene. Norske forbrukere har blitt skånet for det meste av de voldsomme prissvingningene på mat på verdensmarkedet.

Stortinget har stått samlet om målene om et landbruk over hele landet, små og store gardsbruk og mest mulig bruk av norske ressurser i form av gras- og beitemark. Denne målsetningen underbygges også i Meld. St. 9 (2011-2012) *Landbruks- og matpolitikken*.

For å nå disse målene er man avhengig av virkemidler og markedsregulering er ett av flere nødvendige virkemidler for å sikre dette. Jeg kan ikke se at en annen organisering av markedsreguleringen ville gjort det lettere å løse den akutte krisen med mangel på smør.

Med hilsen

Lars Peder Brekk